

İndirimli Kurumlar Vergisi

10.08.2009 / Bumin Doğrusöz

Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinin yatırımlarının finansmanında yararlandığı bir teşvik unsuru olan yatırım indirimi müessesesi, bütün eleştirilere rağmen, 5479 sayılı kanunla 1.1.2006 tarihinden geçerli olarak yürürlükten kaldırılmıştı. Hatta biz o zamanlar, "Kimse meraklanmasın önümüzdeki beş yıl içerisinde muhtemelen farklı adla da olsa yeniden getirilecektir" diye yazmıştık.

Yatırım indirimi müessesesi nihayet, bu defa "indirimli Kurumlar Vergisi" adı altında, yeni bir müessese görüntüsü vermek için yapısı biraz değiştirilerek tekrar ihdas edildi ve 5838 sayılı kanunla Kurumlar Vergisi Kanunu'na 32A maddesi olarak eklenerek 28.2.2009 tarihinden itibaren yürürlüğe girdi.

Bu düzenleme ile ihdas edilen indirimli Kurumlar Vergisi müessesesinden, Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi mükellefleri yararlanabilecek. Ancak anılan kanun hükmü ile finans ve sigortacılık sektöründe faaliyet gösteren kurumlar ile iş ortaklıkları kapsam dışında bırakılmıştır. Ayrıca 4283 sayılı Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanun kapsamında yapılan yatırımlarla rödövans sözleşmesine bağlı olarak yapılan yatırımlar da bu teşvik düzenlemesinin dışında tutulmuştur.

İndirimli Kurumlar Vergisi müessesesi, yatırım indirimi istisnasının yeni bir versiyonudur. Bu nedenle bazı farklılıklar da içermektedir. Her şeyden önce yeni müessese, artık bir istisnayı ifade etmemekte, sadece bazı kazançların normale göre daha az oranda vergilendirilmesini öngörmektedir. Eski istisna, yatırım harcamalarının belli bölümünün (yüzdesinin) kazançtan indirilerek matrahın tespitini öngörmekteydi. Yeni düzenleme ise yatırım dolayısıyla elde edilen kazançların düşük oranda vergilendirilmesini öngörmektedir. Yani önceden vergiye tabi kazançtan indirim yapılmaktaydı, şimdi vergiden indirim yapılmaktadır.

İndirimli Kurumlar Vergisi müessesesinden yararlanabilmek için aranan öncelikli koşul, yapılan yatırımın teşvik belgeli olmasıdır. Teşvik belgesi, yatırımın karakteristik değerlerini ihtiva eden, yatırımın bu değerler ve tespit edilen koşullara uygun olarak gerçekleştirilmesi halinde üzerinde kayıtlı destek unsurlarından yararlanma olanağı sağlayan bir idari belgedir. Bu belgeyi verme yetkisi ise Hazine Müsteşarlığı'ndadır. Bu belgenin alınış tarihi önemlidir. Çünkü teşvik belgesi düzenlenmesine yönelik müracaat tarihinden önce yapılan yatırım harcamaları belge kapsamına alınamaz. Öte yandan daha önceleri olduğu gibi, kurulmakta olan şirket adına teşvik belgesi müracaatı da yapılamaz.

Kanunun irdedeğimiz düzenlemesinin 28.2.2009 tarihinde yürürlüğe girmiş olması sebebiyle bu tarihten önce teşvik belgesine bağlanan yatırımların indirimli Kurumlar Vergisi uygulamasından yararlanma olanakları yoktur. Ancak bu, bir adaletsizliktir. Bu nedenle düzenlemelerin, daha önce teşvik belgesine bağlanmış yatırımları halen süren yatırımcılardan aranan diğer koşulları taşıyanlarının da bu yeni müesseseden yararlanmalarını temin edecek yönde gözden geçirilmesinde yarar vardır.

İndirimli Kurumlar Vergisi müessesesinden yararlanma olanağı, 2005/15199 sayılı Teşvik Kararnamesi ile büyük ölçekli yatırımlarla bölgesel kabul edilen yatırımlara tanınmıştır. Bu kararname ile aynı zamanda büyük ölçekli yatırımlar ile bölgesel kabul edilen yatırımlarda aranacak asgari yatırım tutarı

ve istihdam büyüklükleri de belirlenmiştir. (Bu konudaki bazı tutarları öğrenmek isteyen okurlarımız, kararnamenin yayımlandığı 16.7.2009 günlü Resmi Gazete'den yararlanabilirler.)

Büyük ölçekli yatırımlarda asgari yatırım tutarı 50 milyon lira olarak belirlenmekle birlikte anılan bakanlar kurulu kararında bazı sektörler için asgari yatırım tutarı artırılarak belirlenmiştir. Örneğin ana kimyasal maddelerin imalatı yatırımları, LCD /plazma üretimi yatırımlarında asgari yatırım tutarı 1 milyar lira, motorlu kara taşıtlarının imalat yatırımlarında 250 milyon lira olarak belirlenmiştir.

İndirimli Kurumlar Vergisi müessesesi özünde, devletin, yatırım sonucu oluşan kazancın vergisinin bir kısmından vazgeçmesi yolu ile yatırımın finansmanına katkı sağlaması anlayışına dayanmaktadır. Maddede yatırımın devletçe bu şekilde karşılanacak kısmı "yatırıma katkı tutarı" olarak belirlenmiş ve adlandırılmıştır. Bu katkı tutarı ise yatırımcıya, belirttiğim gibi, vergi oranındaki indirim yolu ile "tahsilinden vazgeçilmiş vergi" şeklinde yansıyacaktır. Dolayısıyla yatırımlar sonucu oluşan kazanç, düşük vergileme sonucu elde edilen avantajın yatırıma katkı tutarına ulaşmasına kadar, düşük oranda vergilendirilmeye devam olunacaktır. Burada devletin yatırıma katkı tutarını saptayacak olan "katkı oranını" belirleme yetkisi ise yine bakanlar kuruluna bırakılmıştır.

İndirimli Kurumlar Vergisi'nin uygulaması, biraz karışık görünmektedir. Bu uygulamayı ise bakanlar kurulu kararı ile yapılan belirlemelerin ışığında -rakamsal örnekle- gelecek yazımızda aktaracağız.

Kaynak: Referans Gazetesi